

OMSORGEN
for
LØSLADTE STRAFFEFANGER

på velgørenhedskongressen i Mailand

29 August til 5 Septbr. 1880.

(Korrespondance.)

I.

Den internationale velgørenhedskongres i Mailand, på hvilken jeg havde den ære at repræsentere Hamburg, skyldes en beslutning, som blev tagen på en i 1880 i Neapel afholdt italiensk *velgørenhedskongres*. På denne gjordes det nemlig gældende, at adskillige vigtige spørgsmål vedrørende velgørenhedsværket gjorde en international forhandling nødvendig. Lombardiets hovedstad blev valgt til samlingssted dels på grund af sin beliggenhed, dels på grund af sin rigdom på velgørenhedsanstalter. Til at forberede kongressen danndes en organisationskomite, i hvilken den daværende advokat GIUSEPPE SCOTTS var hovedmanden.

Efter det af denne komite udstedte reglement skulde kongressen beskæftige sig med 1. velgørenhed i almindelighed,

2. almisseuddeling i særdeleshed, 3. sygepleje i hjemmet og i hospitaler, 4. understøttelsesspørgsmål på det offentlige område, nemlig a) spørgsmål vedrørende omsorgen for og rehabilitationen af løsladte straffefanger, b) spørgsmål om opfostringshuse for hittebørn. For hvert af disse skulde der dannes en afdeling, som valgte en kommission på ni medlemmer. Disse skulde med bistand af de i afdelingen indskrevne medlemmer forberede emnerne og forelægge dem for plenarforsamlingen tilligemed en skriftlig rapport. Mærkeligt nok manglede nemlig al foregående opstilling og begrundelse af emner, som kunde være genstand for forhandling på kongressen, og således kunde der heller ikke være tale om, at kongressens medlemmer kunde forberede sig til forhandlingerne. Organisationskomiteen havde blot ladet en almindelig og indledende beretning opsætte for hver af de fire ovennævnte kategorier, og selv disse beretninger blev først omdelte åbningsdagen om morgenen. Den betydeligste af dem er det mere end 600 trykte sider store studie over staden Mailands velgørende anstalter af præsten LUIGI VITALE, et absolut betydningsfuldt værk. En for debatterne i plenarmøderne meget anbefalelsesværdig ordning, som jeg ikke har set før, bestod i, at kommissionen for den afdeling, hvis emner forhandlede, tog plads ved et foran præsidentens sæde anbragt bord, således at kommissionens formand, dens øvrige medlemmer og referenten bestandig kunde forhandle indbyrdes, ligesom også plenarforsamlingens medlemmer med disse. Derved blev referenten ikke anvist en så ensom plads, som tilfældet var ved kongressen i Stockholm i 1878.

II.

Den fjerde afdeling delte sig strax, da flere end 70 medlemmer vare tegnede i den, i to underafdelinger; den for omsorgen for og rehabilitationen af løsladte forbrydere

talte 39 medlemmer. Professor TOLOMEI fra Padua valgtes til formand. Den indledende beretning på 30 tryksider var aflattet af advokat VIRGILIO RANZOLI fra Mantua. Desuden omdeltes et meget smukt arbejde af advokat SCIPIONE RONCHIETTI fra Mailand og et af mig forfattet skrift: „Ein Blick auf das Fürsorgewesen für entlassene Strafgefangene mit besonderer Berücksichtigung Deutschlands“. ¹⁾ Da som sagt ingen emner i forvejen vare opstillede eller offentliggjorte, havde de forannævnte RANZOLI og RONCHIETTI i forening med Hr. PRATESI, direktør for tvangsopdragelsesanstalten i Florens, opstillet følgende emner: 1. omsorgens begyndelse i forhold til straffefuldbyrdsen, 2. asylspørgsmålet som midlertidig understøttelse, 3. statens understøttelse til fængselselskaberne, 4. disses autonomi, henholdsvis deres centralisering, 5. polititilsynets forhold til omsorgen; 6. lovgivningen om rehabilitationen. Det sidste punkt, som kun har interesse for de lande, hvor code pénals grundsætninger gælde, forbigår jeg, ligeledes hvad der er sagt om *ammoniti* (de advarede), da denne tillægsstraf af *ammonizione* ene og alene vedkommer italiensk ret, og skal indskrænke mig til at fremhæve det følgende af afdelingens og plenarmødernes forhandlinger.

Til 1. Forslaget gik ud på, ved ethvert fængselselskab at bestemme et vist antal medlemmer som besøgende medlemmer og pålægge disse, selvfølgelig med den øverste fængselsbestyrelses indvilligelse, fra tid til anden at besøge fangerne, lige fra straffefuldbyrdsens begyndelse, for at tale med dem om deres fremtid og således fra første færd indgive dem den trøstelige overbevisning, at de ikke skulde komme til at stå forladte efter straffens afsoning, og for at forberede alt det nødvendige til deres indtrædelse påny i det borgerlige samfund. Forslaget støttede sig til de i så henseende tilstedeværende forhold i Amerika og England

¹⁾ Se Tidsskriftet. Årgang 1880, side 369.

og den til enhver tid i Frankrig genkaldelige foranstaltning, som begrænser tilladelsen til de sidste måneder før løsladelsen. Begyndelsen af omsorgen med begyndelsen af straffefuldbyrdelsen skulde være en frugt af denne kongres. Dette forslag blev for en del meget levende bekæmpet. Således fremhævedes det, at under en god fængselsbestyrelse, som var sig sit mål bevidst, erstattedes rigeligt alle besøg af foreningsmedlemmer ved de direktør, præst, o. s. v. foreskrevne besøg, at disciplinen var udsat for at lide ved selv den forsigtigste og diskreteste optræden fra sådanne foreningsmedlemmers side, — men at medlemmer, som erfaringen viste, vilde være meget tilbøjelige til at blande sig i sager, hvorfra de netop skulde afholde sig, som at høre på og samtale om klager, — og at endelig fangen let kom til, hvad der ingen fordel var for ham, at anse embedsmændene som sine modstandere for ikke at sige sine fjender og foreningens medlemmer som sine højmodige venner, — at overalt hvor, som f. ex. i Tyskland, de øverste fængselsembedsmænd vare stiftere, medlemmer af eller formænd for fængselselskaberne, var det aldeles unødvendigt, at udenforstående beskæftigede sig med fangernes moralske forbedring i fængslet, at på Stockholmer-kongressen havde navnlig også danske og svenske fagmænd udtalt sig imod disse besøg. Der opstilledes den mod-resolution, at fængselsbestyrelsen alene havde at træffe de forberedende skridt i forståelse med fangen, fængselselskabets virksomhed begyndte først med fangens løsladelse. Dette fandt dog kun liden støtte, og den foreslåede resolution vedtoges med stor stemmeflerhed. I plenarforsamlingen blev de besøgende medlemmer, efter forslag af et kongresmedlem fra Florens, betitlede „collegio dei visitatori,“ svarende til indretningen af et fra 1844 i Florens bestående fængselselskab, og det for florentinerkollegiet udarbejdede reglement blev erklæret for mønsterreglement. De vigtigste bestemmelser heri findes i „Doveri dei visitatori“ punkt VI. således: medlemmerne

kunne ikke nøksom gøres opmærksomme på deres virkelige pligter, som kun bestå i fangens moralske oprejsning og ikke i modtagelsen af klager eller i samtaler med fangen om sådanne; de må ikke være forbindelsesmidler mellem fangerne indbyrdes eller mellem disse og yderverdenen; ikke medbringe fødevarer eller andet af nogensomhelst slags. Disse bestemmelser vise nøksom institutionens farlighed og indeholde selv dommen derover. De besøgendes pligter ere: så ofte som muligt at besøge fangerne; at trøste dem, undervise dem i religion, at overbevise dem om nødvendigheden af at angre deres gerning for at kunne opnå en lykkeligere fremtid, at helbrede dem for åndelige vildfarelser, at møde dem med kærlighed og erhverve deres genkærlighed. Også disse vise disse besøgs fuldstændige overflødighed; thi alt dette er fængselspræstens opgave, og hvor hans bestræbelser blive uden udslag, ville de andres vel også blive det. Jeg kan derfor ikke sige, at denne beslutning, den vigtigste af alle, var meget heldig.

Til 2. Som det fornemste formål for omsorgen foresloges anbringelsen i faste arbejds- og tyendeforhold, men ved siden deraf tillige oprettelsen af asyler til midlertidig optagelse. Nu er der som bekendt i de sidste år talt og skrevet meget imod asyler for løsladte straffefanger. Man har sagt, at deres anlæg og drift kostede meget, at beskæftigelsen under de løsladtes korte og forbigående ophold var vanskelig, at samlivet i et rum efter en lang isolering kunde have fordærvelige følger for den ved cellen tilstræbte forbedring. Endelig har man sagt, at en godt organiseret omsorg, som navnlig itide sørger for anbringelse, slet ikke behøver asyler. Alle disse grunde mod asyler blev rigelig gjort gældende såvel i afdelingen som i plenarforsamlingen. Herimod opstilledes, at et asyl i den beskedneste form kunde indrettes uden stor bekostning; at enhver beskæftigelse i asylet, netop på grund af dets midlertidige karakter, gjorde nytte; at det var bedre at bringe de løsladte i

fællesskab i et asyl selv under middelmådigt tilsyn og disciplin og ved en lønnende beskæftigelse, end at vide dem uden arbejde, uden fortjeneste og uden al tilsyn enten i det fri eller i betlerherberger. Disse grunde og den betragtning, at det hidtil endnu ikke var lykkedes at frembringe fuldkomment organiserede og virkende fængselselskaber, i forening med slående eksempler, skaffede sluttelig et ret anseligt flertal tilveje for asylter med begrænset anvendelse særlig i retning af tiden.

Til 3 blev det som en tilslutning til Stockholmerkongressens resolution¹⁾ foreslået og efter en kort forhandling, i hvilken den officielle forsorgs ufrugtbarhed på grund af dens stadige forvexling med polititilsynet fra publikums side og på grund af den mistro, hvormed den løsladte møder den, blev fremhævet, besluttet, at fængselselskaberne med fuld opretholdelse af deres selvstændighed og med undgåelse af ethvert skin af officiel karakter kunde modtage statens moralske og materielle støtte. Hvad statens moralske støtte angår, ønskede jeg alt i afdelingen at få udtalt, at staten væsenligst skulde yde denne ved opfordring til justits-, kirke- og forvaltnings- særligt fængsels- og kommuneembedsmænd om at stifte foreninger, tiltræde alt bestående, såvelsom ved at forlange foreningernes årsberetninger indsendte og ved at bearbejde dem, ligesom ved at indrette et rådgivende og oplysninger meddelende centralpunkt i ministeriet, og med hensyn til den materielle, at BÉRENGERS efter min mening fortræffelige resolution fra Pariserkongressen i 1878, som gik ud på at indføre den foreløbige løsladelse, at bringe den hyppigere til anvendelse end hidtil og at give en del af den derved sparede udgift

¹⁾ Vedkommende resolution lyder således: Omsorgen for løsladte bør have så vid en udstrækning som muligt; den må støtte sig til den private velgørenhed; den kan benytte statens bistand, men må undgå enhver officiel karakter.

til fængselsforeningerne, også her blev optagen som en udtrykkelig beslutning af kongressen. Dette mit ønske fandt dog hverken tilslutning hos kommissionen eller hos afdelingen, så at det vilde have været forgæves igen at bringe sagen frem i plenarforsamlingen. Det blev forkastet, fordi man anså det for altfor specielt.

Til 4 blev der opkastet det spørgsmål, om man skulde foretrække de enkelte foreningers selvstændighed eller deres centralisation. Det kunde ganske vist ikke negtes, at centralisationen var en væsentlig forudsætning for en heldbringende virksomhed af fængselselskaberne, således som det fremgik af de udmærkede institutioner i Hessen, Darmstadt, Württemberg, kongeriget Sachsen, af det rhinsk-westfalske Fængselselskab, det preussiske ministeriums cirkulærfordringer, af stiftelsen af Société générale de patronage i Frankrig og af Reformatory and Refuge Union i London; — heller ikke blev det uomtalt, at foreninger, som arbejdede uden forbindelse med andre, uundgåelig stagnerede og kom i forfald. Ikke desto mindre anså dog de mange tilstedeværende medlemmer fra forskellige hidtil selvstændige foreninger det for betænkeligt at opgive deres selvstændighed for at blive filialer. De fremhævede fortrinene ved vita autonoma og regolamenti speciali, som beskyttede dem mod faren for det skemaagtige og ikke udelukkede de ny ideer fra lejligheden til at gennemgå ildprøven på deres praktiske betydning. Som følge heraf besluttede man da at udtale, at det måtte anbefales at opretholde de enkelte selskabers selvstændighed, at foranledige en så udstrakt udvexling af skrifter som muligt imellem dem for derved at bringe liv i deres virksomhed og at organisere en gensidig bistand ved anbringelsen af dem, som selskaberne tog sig af, for derved at opnå større resultater.

Til 5. Her drejede det sig om det andensteds meget og livligt forhandlede spørgsmål: skal eller bør det af loven befalede polititilsyn ophøre, når og så længe som den løs-

ladte står under selskabets beskyttelse? Er det fra et juridisk og kriminelt standpunkt muligt og tilladeligt og er det i den offentlige sikkerheds interesse? Fra fængselselskabernes standpunkt måtte svaret være ja, og det fandt også mange varme forsvarere, da det jo ikke kan bestrides, at udøvelsen af polititilsynet er forbunden med megen hårdhed for den pågældende og ofte tilintetgør hans alvorligste forsæt om at ernære sig redeligt. Fra den modsatte side blev der henvist til det store ansvar, som dette medfører såvel for den offentlige sikkerheds organer som for fængselselskaberne, når nogle ville give afkald på tilsynet og andre ville overtage det, og det blev erkendt, at foreningerne ikke besad tilstrækkelig evne til at erstatte polititilsynet, som stedsse kun vilde blive påbudt ligeoverfor højst almenfarlige forbrydere, og ikke vare istand til at byde nogen garanti for opretholdelsen af den offentlige sikkerhed under disse forhold. Det blev ligeledes fremhævet, at mangen løsladt, som stod under polititilsyn, alene af den grund vilde give sig under fængselselskabets beskyttelse for derved at unddrage sig de besværlige virkninger af polititilsynet således som det begrænsede opholdssted, forbud mod at være ude om natten, og derved gøre en vigtig del af de påbudte forholdsregler illusoriske. Det tyske polititilsyn, det franske surveillance de la haute police og det italienske Sorveglianza speciale della Pubblica Sicurezza blev drøftet, og det blev konstateret, at selv om politiet vilde give afkald på kontrollen med opholdsstedet, kunde dog hverken det eller statsanklageren eller forhørsdommeren prisgive en sådan ret som f. ex. retten til husundersøgelse om natten. Endelig oplystes det også, at politiet havde myndighed til efter omstændighederne at bringe samtlige eller blot enkelte bestemmelser om polititilsynet med den løsladte til anvendelse, og at der derved var givet fængselselskaberne lejlighed til at afvende enhver særlig hårdhed af loven og at underhandle med øvrig-

heden i hvert enkelt tilfælde. I afdelingen enedes man tilsidst om at udtale, at polititilsynet i betydelig grad besværliggjorde fængselselskabernes arbejde, og at det derfor var ønskeligt om muligt at indrette hint således, at det så lidt som muligt skadede dette. I plenarforsamlingen havde man betænkelighed ved at udtale, at polititilsynet besværliggjorde patronagens virksomhed, og påviste, at begge institutioner ikke blot kunde bestå ved siden af hinanden, men at de rigtigt opfattet gensidigt kunde understøtte hinanden til at nå deres fælles mål og derfor burde indtage en koordineret stilling til hinanden. I denne således forandrede form blev derpå afdelingens forslag vedtaget.

III.

De foran omtalte vedtagne beslutninger lyde nu i den fastslåede affattelse således:

1. Det anbefales fængselselskaberne af deres medlemmer at danne kollegier af besøgere, som efter overenskomst med fængselsbestyrelsen kunne sætte sig i forbindelse med fangen fra den dag, da straffefuldbyrdsen begynder.

2. Fængselselskaberne bør vistnok væsentligst rette deres opmærksomhed på at anbringe dem, de tage sig af, i fast arbejde; men de må også indrette asyler, hvor de løsladte foreløbig en kort tid kunne finde ophold, når de ikke strax kunne få fast arbejde.

3. Fængselselskaberne kunne modtage regeringens moralske og materielle bistand; men de må ved siden heraf bevare deres fulde selvstændighed og frihed i udøvelsen af deres virksomhed.

4. De enkelte fængselselskaber i et land bør udvikle sig selvstændigt og uafhængigt af hverandre og af den grund fastsætte deres reglementer efter eget tykke. De bør ikke desto mindre meddele hverandre resultaterne af deres virk-

somhed og understøtte hverandre ved anbringelsen af dem, de tage sig af.

Ligeledes anbefales det forskellige landes og staters selskaber at sætte sig i forbindelse med hverandre.

5. Det er ønskeligt, at politiets virksomhed, hvad tilsynet angår, står i en sådan vevsvirkning med fængselselskabernes, at disse på bedst mulige måde kunne blive istand til at nå deres mål.

IV.

Forhandlingerne i kongressens plenarmøder ere allerede offentliggjorte i nr. 9 og 10 — September og Oktober — af Rivista della Beneficenza Publica, Mailand, 1880. Kongressens samlede beretning kan ventes ved dette års udgang.

H. FÖHRING. Dr.
Direktør ved Landretten
i Hamburg.
